

Égből a föld

Eltelt néhány óra. Sétáltam, gondoltam a séta segit. Segített is. Csak éppen nem azon járt az eszem, amin akartam, hogy járjon: a repülőn utazó férfin és a vak emberen. Hanem azon, hogy talán a felnőtté tartozik, hogy az ember számoljon a hatalmával, mert, gondoltam, akár tudja, akár nem tudja, minden felnőtt embernek van hatalma; aki visszautasítja, annak is van. Kivételek a késő öregségükig matuzsálemi anyjuk hatalmában szorongó emberek, na, nekik nincsen hatalmuk. De van. Ők is megkötözik a zsarnok anyjukat, kínozzák a még náluk is szerencsétlenebbeket, minél kevésbé akarják, annál inkább. Aztán egy anyát pillantottam meg egy padon, karján gyerekekkel, arcát az ég felé tartja. Vak? A vakok vajon miért tartják fölfelé a fejüket? Úgy jobban hallanak?

Mindezt ki fogom törölni, mert a repülőn utazó ember nem én leszek, egy férfi lesz, egy másik férfi, és amin jár az esze, az egy vak ember lesz, akit Sini ának hívnak. Nem lehet régi az ismeretségük, mert nem magától értetődőek számára a vak élet feltételei.

Karel megérkezett a repülőtérré. Igen, ő az, Karel: középmagas, 35 körüli férfi, rövid fekete haja van, ehhez hol kék, hol zöld, hol egészen sötét szeme, csak azért nem írom, hogy fekete, hogy néha fekete a szeme, mert jobban szeretem, mint amennyire félek tőle, és igazán nem is fontos, hogy bárki is elhiggye, a lényeg, hogy Karel pompásan lát ezzel a színjátzó szemével, még ha olykor zavarba hozza is vele az embereket. Isztambulba utazik, jó, ezt nagyjából tudjuk, hol van, de ha azt mondom, hogy Ljubjanából indul, vagy mondjuk Ia iból, akkor mi van? Kell-e neki vízum vagy bármi más, ahhoz, hogy Isztambulba utazzék?

Már csak három szál gyufám van. A cigaretták száma is három, de azzal nem volna baj, még ezen kívül van egy megkezdetlen doboz Kareliám. Hát, este nem fogok dohányozni, istenem, ennyi baj legyen.

Karelnek Ljubjanából (vagy Ia iból) vízum nem kell az utazáshoz, viszont van néhány feltétel, amelyről tudott ugyan, de megfélekedett. A vámos ül az ablak mögött, Karel köszön neki:

– Jó napot – és nyújtja neki az útlevelét a repülőjeggyel együtt.

A vámos nagydarab, zárójelben: kövér férfi, gyanakodva méregeti az előtte álló udvarias, de az ő szempontjai szerint a legkevésbé sem elegáns férfit. Borostás arcot, rozsdaszínű pólót és fekete cipzáros kardigánt lát. Udvarias, de nem elegáns. A vámos ideges lesz az ilyen alakoktól, azt gondolja, hogy pusztán arroganciából udvariasak. Ezt ő magában így mondja: nincs jóformán egy vasa sem, mégis megjátssza itt nekem a milliomost. A köszönésre akkora késéssel válaszol, hogy úgy tűnik, ő köszönt először, és Karel az, aki nem fogadja.

Kész, nincsen több gyufám. Az előbb tévedtem, nem három volt, csak kettő, mert az egyiket már meggyújtottam, csak a parkban visszatettem a skatulyába, hogy ne kelljen vele elsétálnom a legközelebbi kukáig.

A vámos megnézi, hogy az útleveél autentikus-e, lapozgatja, majd azt kérdezi:

– Miért utazik Isztambulba?

– Egy kiállításra – válaszol Karel.

– Hm. Egészségi biztosítása?

– Nincsen.

– Mennyi valuta van magánál?

– Semennyi, saját pénzemből vettem meg a repülőjegyet, amit azonnal visszatérítenek, mielőtt Isztambulba érkezem.

– Egyáltalán, maga tisztában van az utazás feltételeivel? Nem engedhetem át, Isztambulból fordítanak vissza, ha nincs minden napra 30 eurója. Olvassa csak el – a vámos egy nyomtatványra mutat, amely üvegkalitkája falára van kiragasztva –, minden kint töltött napra kell legyen magánál 30 euró, és természetesen az egészségi biztosítás. Nagyon sajnálom – teszi hozzá lehiggadva, de persze ez inkább azt jelenti, hogy részéről véget ért az interakció, jöhet a következő.

Nincs Karel után senki. Kora reggel van, a ljubjanai (ia i-i) kis repülőtér kong az ürességtől.

– Nekem ma estére föltétlenül Isztambulba kell érnem.

Karel valamiféle végérvényesnek tűnő nyugalommal tekint színjátszó szemével a vámosra.

– Ott, a lépcső alatt köthet egészségi biztosítást – válaszolja magán is elámulva a vámos, és valóban, lehet biztosítást kötni, Karel talál a tárcájában némi helyi pénzt, tulajdonképpen meglepően olcsó az a biztosítás.

Karel újra visszasétál a vámoshoz, az beleüti a pecsétet az útleveélbe, felhívja Karel figyelmét, hogy máskor olvassa el az utazási szabályokat, mielőtt elindulna, az útlevelet még egy kicsit nem engedi ki a kezéből, aztán végre mégis.

– Köszönöm – mondja Karel, mintha kellemes utazást kívántak volna neki.

Karel megkeresi a kis gépen a helyét, éppen a szárny mellett van, előveszi a könyvét, kinyitja, aztán mégis inkább maga mellé teszi, az üres székre. Korán van, alig aludt az utóbbi napokban, hátradől, és lehunyja azt a színjátszó szemét. Nem jön álom rá. Kinéz, alattuk felhők. Vajon miért zavarja Sini át az a szó, hogy *installáció*? Tegnap mondta, ment a rádió, ott hangzott el, nem figyelték, csak éppen úgy felejtettem, aztán elkezdtünk beszélgetni, Sini a mesélt, de erre a szóra fölkapta az amúgy is mindig magasra tartott fejét, és azt mondta: mire jó ez a szó, hogy *installáció*?

Most, hogy nekem sem jön álom a szememre, egyre mérgeesebb vagyok magamra, miért is nem vásároltam egy doboz gyufát. Nem értem Karelt, Sini át még kevésbé értem, fogalmam sincs, mire jó az *installáció*. Azt mesélte, hogy egy idő után a képek kezdtek lemászni a kiállítótermek faláról, és addig nyújtózkodtak, míg lett nekik annyi dimenziójuk, amennyi kell. Négy, mert nem akartak örökké élni.

Karel azóta gyűjtötte a meggyújtott gyufaszálakat, amióta meglátta Sini át tüzet adni valakinek. Kint álltak egy épület előtt, beszélgettek, cigarettáztak, s amikor Tamara megkérdezte, kinek van tüze, Sini a a zsebébe nyúlt, és ég felé fordított arccal meggyújtott egy szál gyufát. Maga is hallhatta, hogy jónéhány öngyújtó megelőzte, de ott állt mozdulatlanul, a kis tűz már-már a körmére égett, de Karel időben elfújta.

Nincs az a határ, ahol valamilyen vámot ne kellene fizetni. Nem is a vám, hanem a rettenet, hogy milyen ismeretlen törvénynek kell megfelelni. Installáció: miért éppen ezzel a szóval van baja Sini ának. S nem azzal, hogy *viszontlátásra!* Akkor sokkal inkább a *szervusz*. Volt idő, amikor inkább csak mormogtam búcsúzaskor, hogy meglepetten halljam tőle: *Viszontlátásra*. Nyugodt, kedves hangján mondta, miközben felfelé tartott arccal bezárta utánam az ajtót. Hiába, legközelebb sem vitt rá a lélek, hogy viszontlátással köszönjek el tőle.

Servus humilissimus, ez az isztambuli kiállítás címe. Karel nem akart csalni, az installációban egyetlen szál olyan gyufa sem volt, amit csak azért gyűjtött volna meg valaki, hogy kijöjjön az a földgömbre emlékeztető forma. Az égett felükkel kifelé fordított gyufaszálakból lettek a kontinensek, az óceánok fordítva, befelé voltak elégve.

